TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2007 m. sausio 11 d.*

Byloje C-251/04

dėl 2004 m. birželio 14 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama G. Zavvos ir K. Simonsson, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Graikijos Respubliką, atstovaujamą A. Samoni ir S. Chala, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

* Proceso kalba: graikų.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai R. Schintgen, P. Kūris, J. Klučka (pranešėjas) ir L. Bay Larsen,

generalinė advokatė E. Sharpston,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. gegužės 11 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2006 m. rugsėjo 14 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad leidusi teikti vilkimo atviroje jūroje paslaugas tik laivams su Graikijos vėliava, Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3577/92, taikančio laisvės teikti paslaugas principą jūrų transportui valstybėse narėse (jūrų kabotažas) (OL L 364, p. 7) 1 straipsnį.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

Reglamentas Nr. 3577/92

2 Reglamento Nr. 3577/92 trečioje ir ketvirtoje konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„<...> apribojimus teikti jūrų transporto paslaugas valstybėse narėse panaikinti yra būtina, kad būtų sukurta vidaus rinka; <...> vidaus rinką sudarys teritorija, kurioje užtikrinamas laisvas prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas;

<...> todėl jūrų transportui valstybėse narėse turi būti taikoma laisvė teikti paslaugas;“

3 Pagal Reglamento Nr. 3577/92 1 straipsnį laisvė teikti jūrų transporto paslaugas valstybėje narėje (jūrų kabotažą) nuo 1993 m. sausio 1 d. suteikiama „Bendrijos laivų savininkams, kurių laivai įregistruoti valstybėje narėje ir plaukioja su jos vėliava, jei šie laivai atitinka visas kabotažo vykdymo šioje valstybėje narėje sąlygas“.

4 Reglamento 2 straipsnio 1 dalis „jūrų transporto paslaugas valstybėje narėje (jūrų kabotažą)“ apibrėžia kaip „paprastai už užmokestį teikiamas paslaugas, kurias visų pirma sudaro:

a) kontinentinis kabotažas: keleivių arba prekių vežimas jūra tarp uostų, esančių vienos ir tos pačios valstybės narės žemyno dalyje arba pagrindinėje teritorijoje, nesustojant salose;

b) tiekimo atviroje jūroje paslaugos: keleivių arba prekių vežimas jūra tarp bet kurio valstybės narės uosto ir šios valstybės narės kontinentiniame šelfe esančių įrenginių arba struktūrų;

c) salų kabotažas: keleivių arba prekių vežimas jūra tarp:

— uostų, esančių vienos ir tos pačios valstybės narės žemyno dalyje ir vienoje arba daugiau salų,

— vienos ir tos pačios valstybės narės salose esančių uostų.“

Reglamentas Nr. 4055/86

5 1986 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 4055/86 dėl laisvės teikti paslaugas principo taikymo jūrų transporto paslaugoms tarp valstybių narių bei valstybių narių ir trečiųjų šalių (OL L 378, p. 1) 1 straipsnio 4 dalis numato:

„<...> jūrų transporto paslaugomis tarp valstybių narių bei valstybių narių ir trečiųjų šalių, jeigu paslaugos paprastai teikiamos už atlygį, yra laikoma:

a) jūrų transporto paslaugos Bendrijoje:

keleivių arba krovinių vežimas jūra iš bet kurio vienos valstybės narės uosto į kitos valstybės narės uostą ar jūrinį įrenginį;

b) susisiekimas su trečiosiomis šalimis:

keleivių arba krovinių vežimas jūra iš valstybių narių uostų į trečiosios šalies uostus ar jūrinius įrenginius."

Nacionalinės teisės aktai

6 Įstatyminio dekreto Nr. 187/73, įtvirtinančio Viešosios jūrų teisės kodeksą (toliau – VJTK), 11 straipsnio 1 dalies b punkto aa ir bb papunkčiai bet kurio pobūdžio VJTK 188 straipsnyje nurodytas vilkimo operacijas, pagalbos teikimą jūroje ir šio kodekso 189 straipsnyje apibrėžtas gelbėjimo jūroje operacijas leidžia vykdyti tik laivams su Graikijos vėliava, kai jos vykdomos šios valstybės narės teritoriniuose vandenyse ir tarp jų.

7 Remiantis VJTK 188 straipsnio 2 dalimi, uostų direkcija patvirtina uostų reglamentą, kuris nustato uosto vilkiko licencijos išdavimo sąlygas, vilkimo reglamentą, privalomo vilkimo atvejus, vilkimo teises uostų vandenyse, inkaro išmetimą ir visas kitas būtinas sąlygas. Pagal to paties straipsnio 3 dalį vilkimo teisės apimtis, kitų laivų atsitiktinai ar skubiu atveju vykdomos vilkimo operacijos, atitinkamos su užsienio valstybės vėliava plaukiojančių vilkikų ir kitų laivų teisės ir visos kitos susijusios sąlygos nustatomos prezidento dekretu.

8 Šie įgaliojimai buvo įgyvendinti visų pirma Prezidento dekreto Nr. 45/83 dėl laivų vilkimo 1 straipsnio 1 dalyje, kurioje nurodoma, kad užsiimti laivų vilkimu tarp dviejų taškų, esančių Graikijos teritoriniuose vandenyse, kaip verslu ir teikti bet kurias paslaugas, tiesiogiai susijusias su šia operacija, gali tik Graikijos laivai, pagal

galiojančius teisės aktus pripažinti vilkikais, kurie tam tikslui turi kompetentingos uostų direkcijos išduotą licenciją <...>“, ir Graikijos uostų policijos vadovo patvirtinto Bendrojo uostų reglamento 4 straipsnio 2 dalies b punktu, kuris numato, kad laivo savininkas, prašantis tokios licencijos, uostų direkcijai turi pateikti pilietybę patvirtinantį pažymėjimą.

9 Pagal Prezidento dekreto Nr. 45/83 3 straipsnį, su užsienio valstybės vėliava plaukiojantys vilkikai arba kiti laivai turi teisę:

„a) prisišvartuoti bet kuriame Graikijos uoste arba bet kurioje Graikijos pakrantės vietoje, kai jie velka laivą, pagalbinę valtį arba bet kokį kitą plūduriuojantį objektą, kurio vilkimas pradėtas užsienio uoste arba kurioje nors užsienio valstybės pakrantės vietoje arba atviroje jūroje,

b) apsiimti vilkti iš bet kurio Graikijos uosto arba kurios nors Graikijos pakrantės vietos laivą arba kitą plūduriuojantį objektą į užsienio uostą arba kurią nors užsienio valstybės pakrantės vietą arba atvirą jūrą,

c) kirsti Graikijos teritorinius vandenis, kai, plaukdami iš užsienio uosto arba kurios nors užsienio valstybės pakrantės vietos arba atviros jūros, jie velka laivą, pagalbinę valtį arba bet kokį kitą plūduriuojantį objektą į užsienio uostą arba kurią nors užsienio valstybės pakrantės vietą arba atvirą jūrą <...>.“

Ikiteisminė procedūra

10 Manydama, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Reglamento Nr. 3577/92 1 straipsnį, Komisija pradėjo EB 226 straipsnyje numatytą procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo.

11 Suteikusi Graikijos Respublikai galimybę pateikti savo pastabas, Komisija 2002 m. liepos 27 d. laišku išsiuntė pagrįstą nuomonę, nurodydama šiai valstybei narei per du mėnesius nuo jos gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.

12 Graikijos vyriausybė į šią pagrįstą nuomonę atsakė 2002 m. lapkričio 13 d. laišku. Manydama, kad šis atsakymas nėra patenkinamas, Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

13 Teisingumo Teismui pateiktose pastabose šalys iš esmės apsiriboja trimis punktais, būtent Reglamento Nr. 3577/92 2 straipsnio 1 dalyje pateikto sąrašo baigtiniu ar nebaigtiniu pobūdžiu, teisiniu vilkimo pobūdžiu Graikijos teisėje ir galimybe atskirti

vilkimą uosto zonoje ir vilkimą už šios zonos ribų, siekiant nustatyti šio reglamento taikymo sritį.

14 Pirmiausia, nors Komisija ir pripažįsta, kad vilkimo paslauga Reglamento Nr. 3577/92 2 straipsnio 1 dalyje aiškiai nenurodyta kaip „jūrų transporto paslauga", ji mano, jog šioje nuostatoje pateiktas sąrašas yra tik pavyzdinis, nes jis pradedamas žodžiais „visų pirma". Todėl „jūrų kabotažu" turėtų būti laikomos visos paprastai už užmokestį teikiamos jūrų transporto paslaugos. Vilkimas atitiktų visus šios sąvokos elementus.

15 Graikijos vyriausybė, priešingai, tvirtina, kad Reglamento Nr. 3577/92 2 straipsnio 1 dalyje pavartoti žodžiai „visų pirma" (versijoje graikų kalba – „ειδικότερα") turėtų būti suprantami kaip „tiksliau sakant" ta prasme, kad jie nustato baigtinį sąrašą.

16 Be to, sąvoka „jūrų transporto paslauga" yra aiškiai apibrėžta Reglamento Nr. 4055/86 1 straipsnio 4 dalyje.

17 Graikijos vyriausybės teigimu, šios sąvokos apibrėžimas nagrinėjamuose Reglamentuose Nr. 3577/92 ir Nr. 4055/86 yra toks pat. Be Komisijos jau minėtų elementų, jis apima transportavimo objektą, t. y. keleivių arba prekių vežimą, ir šiais dviem atvejais yra baigtinis. Ši vyriausybė priduria, kad pagalbos jūroje paslaugos negali būti klasikinis pervežimas ir kad avariją patyrę laivai nebegali būti laikomi pervežtinomis prekėmis.

18 Komisija atsako, kad nors Reglamento Nr. 4055/86 1 straipsnio 4 dalyje pateikta sąvoka „jūrų transporto paslaugos", jos nuomone, apima ir vilkimą, ši sąvoka bet kuriuo atveju neturėtų būti taikoma nagrinėjamu atveju motyvuojant tuo, kad pastarasis reglamentas reglamentuoja tik tarptautinio jūrų transporto paslaugas.

19 Antra, Komisija teigia, kad iš Prezidento dekreto Nr. 45/83 3 straipsnio išplaukia, jog vilkimas pagal Graikijos teisę ne visuomet yra laikomas pagalbine jūrų kabotažo paslauga, nes kabotažo paslaugų ir jame numatytų vilkimo atvejų panašumas Graikijos valdžios institucijas privertė, nukrypstant nuo šio dekreto 1 straipsnio nuostatų, nors ir taikant griežtas sąlygas, išduoti leidimą vykdyti šias operacijas su užsienio valstybės vėliava plaukiojantiems vilkikams.

20 Atsakydama Graikijos vyriausybė teigia, kad pagal Graikijos teisę vilkimas ir pagalba jūroje yra pagalbinės paslaugos, kurios tik prisideda prie tinkamo jūrų transporto paslaugų funkcionavimo. Vien tik to, kad prikabintas laivas arba plūduriuojanti konstrukcija, neturinti savo varančiųjų įrenginių, yra transportuojami, nepakanka, kad ši paslauga netektų pagalbinio pobūdžio arba jai būtų suteiktas jūrų transporto

statusas. Taigi vilkimas nepatektų į Reglamento Nr. 3577/92 taikymo sritį nesant tiesioginio ryšio tarp to, kas yra transportuojama, ir vilkiko. Be to, atsižvelgiant į tai, kad Prezidento dekreto Nr. 45/83 3 straipsnis nustato šio dekreto 1 straipsnio išimtį, Komisija neteisingai aiškino atitinkamas šių dviejų straipsnių taikymo sritis. Graikijos vyriausybė šiuo atžvilgiu aiškina, kad šio dekreto 1 straipsnis reglamentuoja vilkimą tarp dviejų taškų, esančių Graikijos teritoriniuose vandenyse, kaip verslą, o šio dekreto 3 straipsnio taikymo sritis apsiriboja situacijomis, turinčiomis užsienio elementą.

21 Trečia, Komisija mano, kad Graikijos valdžios institucijos nedaro skirtumo tarp uosto zonos viduje ir už uosto ribų teikiamų vilkimo paslaugų – priešingai tam, kas atsirado naujausiuose Komisijos direktyvos dėl patekimo į uosto paslaugų rinką pasiūlymuose. Kadangi uosto paslaugos nesusijusios su kabotažu už uosto ribų, nagrinėjamu atveju taikomas Reglamentas Nr. 3577/92.

22 Graikijos vyriausybė mano, kad nėra pagrindo vilkimo paslaugoms taikyti skirtingus teisinius režimus pagal tai, ar jos teikiamos uosto zonoje, ar už jos ribų. Iš tikrųjų atskyrimas pagal šios paslaugos suteikimo vietą būtų savavališkas, neturintis jokio teisinio pagrindo ir galintis sukurti teisinį nesaugumą taikant Reglamentą Nr. 3577/92.

Teisingumo Teismo vertinimas

23 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal EB 51 straipsnio 1 dalį laisvę teikti paslaugas transporto srityje reglamentuoja transportui skirtos EB sutarties antraštinės dalies nuostatos, tarp kurių yra EB 80 straipsnio 2 dalis, suteikianti teisę Europos Sąjungos Tarybai priimti atitinkamas jūrų transporto nuostatas.

24 Remdamasi pastaraja nuostata, Taryba priėmė Reglamentą Nr. 3577/92, kuriuo siekiama įgyvendinti laisvą jūrų kabotažo paslaugų teikimą laikantis jame numatytų sąlygų ir atsižvelgiant į numatytas išimtis.

25 Šiuo tikslu šio reglamento 1 straipsnis įtvirtina laisvo jūrų kabotažo paslaugų teikimo Europos bendrijoje principą. Taip laisvo paslaugų teikimo principo, įtvirtinto visų pirma EB 49 straipsnyje, taikymo sąlygos buvo išplėstos jūrų kabotažo paslaugoms (žr. 2001 m. vasario 20 d. Sprendimo *Analir ir kt.*, C-205/99, Rink. p. I-1271, 20 punktą).

26 Tačiau iš EB 51 straipsnio 1 dalies, skaitomos kartu su EB 80 straipsnio 2 dalimi, išplaukia, kad su jūrų transporto sektoriumi susijusias paslaugas, nepatenkančias į Reglamento Nr. 3577/92 arba kitų normų, priimtų remiantis EB 80 straipsnio 2 dalimi, taikymo sritį, ir toliau reglamentuoja valstybių narių teisės aktai, laikantis EB 54 straipsnio ir kitų bendrųjų Sutarties nuostatų (žr. šia prasme 1974 m. balandžio 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, 167/73, Rink. p. 359, 32 punktą).

27 Nagrinėjamu atveju tiek, kiek Komisija savo ieškinį pagrindė tik kaltinimu pažeidus Reglamento Nr. 3577/92 1 straipsnį, reikia tik išanalizuoti, ar vilkimo atviroje jūroje paslaugos, priklausančios jūrų transportui EB 80 straipsnio 2 dalies prasme, patenka į šio reglamento taikymo sritį ir yra „jūrų transporto paslaugos valstybėje narėje (jūrų kabotažas)“, kaip jos apibrėžtos šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje. Iš tiesų

Teisingumo Teismas neturi priimti sprendimo dėl kitų kaltinimų nei pateiktieji pagal EB 226 straipsnį pareikštuose Komisijos ieškinio reikalavimuose (žr. šia prasme 2006 m. birželio 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-255/04, Rink. p. I-5251, 24 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

28 Šiuo atžvilgiu konstatuotina, kad Reglamento Nr. 3577/92 2 straipsnio 1 dalis aiškiai nenumato vilkimo. Tačiau kadangi „jūrų kabotažo paslaugų" šio straipsnio prasme sąrašas pradedamas žodžiais „visų pirma", jis negali *a priori* būti laikomas baigtiniu.

29 Nepaisant to, kad Reglamento Nr. 3577/92 2 straipsnio 1 dalyje pateiktas sąrašas nėra baigtinis, iš šios normos, aiškinamos kaip visuma, išplaukia, kad į jos taikymo sritį patenka paslaugos, kurios, pirma, paprastai teikiamos už užmokestį, ir, antra, kurių tikslas, kaip rodo šiame straipsnyje pateikti esminiai jūrų kabotažo pavyzdžių požymiai, yra keleivių arba prekių vežimas jūra tarp dviejų vietų, esančių vienos valstybės narės teritorijoje.

30 Kaip teisingai nurodo Graikijos vyriausybė, tokį aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 4055/86 1 straipsnio 4 dalis, pagal kurią jūrų transporto paslaugomis yra laikomos atlygintinai teikiamos paslaugos, kurių tikslas yra keleivių arba krovinių vežimas jūra iš bet kurio vienos valstybės narės uosto į kitos valstybės narės arba trečiosios šalies uostą ar jūrinį įrenginį.

31 Tačiau, kaip pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 45–47 punktuose, vilkimo pobūdis ir požymiai skiriasi nuo Reglamento Nr. 3577/92 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžtų kabotažo pobūdžio ir požymių. Iš tiesų, nors vilkimas yra paprastai už

užmokestį teikiama paslauga, jo esmė iš principo nėra keleivių arba krovinių vežimas jūra. Vilkimo esmė veikiau yra padėti nuvilkti laivą, gręžimo įrenginį, platformą arba plūdurą. Vilkikas, kuris teikia pagalbą laivui manevruojant, suteikiant papildomos varomosios jėgos arba pakeičiant jo variklius gedimo atveju, teikia pagalbą šiam laivui, kuris veža keleivius arba prekes, tačiau pats nėra vežantysis laivas.

32 Tokiomis aplinkybėmis iš Reglamento Nr. 3577/92 2 straipsnio 1 dalyje pavartotų žodžių „visų pirma" daryti išvadą, kad jie gali išplėsti šios nuostatos taikymo sritį taip, kad ji apimtų bet kokią susijusią, papildomą arba pagalbinę jūrų transporto paslaugų valstybėse narėse teikimo atžvilgiu paslaugą, turinčią esminius jūrų kabotažo požymius, kurie yra aiškiai apibrėžti šioje dalyje, ar jų neturinčią, prieštarautų ne tik šio reglamento tikslui, bet ir teisiniam saugumui, kiek tai susiję su pačia šio reglamento apimtimi.

33 Iš to išplaukia, kad vilkimas negali būti laikomas patenkančiu į Reglamento Nr. 3577/92 2 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

34 Atsižvelgiant į visus pirmiau išdėstytus argumentus, ieškinys yra atmestinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

35 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Graikijos Respublika prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Komisijos, o pastaroji bylą pralaimėjo, ji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš Europos Bendrijų Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.